

Sociální politika
FF MU, jarní semestr 2010
Mgr. Marcela Severová, Ph.D., mseverova@seznam.cz

Témata přednášek:

1. Sociální politika – základní charakteristika a definice, vymezení pojmů, subjekty a objekty sociální politiky a jejich členění, funkce a nástroje soc. pol., modely sociální politiky.
2. Transformace sociální politiky v ČR. Obecné cíle sociální politiky a institut občanství – jeho vývoj, občanská, politická a sociální práva. Neziskové organizace jako subjekty soc. politiky.
3. Geneze a vývoj institucí v sociální politice – jednotlivé historické pojmy – rodová solidarita, paternalismus, filantropie, chudinská péče.
četba: Geremek: Slitování a šibenice, str. 134-145
4. Sociální stát - konsensuální, konfliktuální, liberální a konzervativní teorie státu, vývoj a společenské souvislosti vzniku soc. státu, welfare state, základní principy a hodnoty v sociální politice a její ideové zdroje. Krize sociálního státu.
četba: Keller Jan, Soumrak sociálního státu, kap. 2 Problémy sociálního státu
5. Chudoba a sociální vyloučení - koncept chudoby, příčiny chudoby, nástroje a měření chudoby – hranice chudoby, indikátory chudoby a sociální exkluze
četba: Murray Charles: Příliš mnoho dobra. Doslov Ivo Řezníček str. 317-323; kap. 12, 13, 14, str. 151-183.
6. Politika zaměstnanosti a problém nezaměstnanosti – geneze a vývoj nezaměstnanosti, příčiny a druhy nezaměstnanosti, důsledky nezaměstnanosti pro jedince, aktivní a pasivní politika zaměstnanosti, hmotné zabezpečení v nezaměstnanosti, zaměstnávání osob zdravotně postižených.
Mareš Petr, kap. 3 Cesta k masové nezaměstnanosti
7. Sociální zabezpečení – vymezení, determinanty koncepce, způsoby financování, tři pilíře sociálního zabezpečení, typy sociálních institucí, základní sociální události, pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.
8. Sociální pojištění - nemocenské pojištění, důchodové pojištění – starobní, invalidní a pozůstalostní důchody. Účast na pojištění, druhy dávek, jejich výše, příklady výpočtu dávek. důchodové připojištění se státním příspěvkem
9. Státní sociální podpora – právní úprava, druhy dávek, oprávněné osoby, nárok na dávku a nárok na výplatu dávky, podmínky nároku na výplatu dávky, organizace a řízení.
10. Sociální pomoc, sociální služby: životní minimum, hmotná nouze, pomoc v hmotné nouzi; sociální služby: základní zásady, příspěvek na péči, druhy sociálních služeb, formy sociálních služeb, zařízení sociálních služeb, základní činnosti, financování, pracovníci v sociálních službách.
11. Zdravotní politika – definice, faktory ovlivňující zdraví, sociální gradient, ukazatele zdravotního stavu populace, zdravotní péče z hlediska působení tržních mechanismů, veřejné zdravotní pojištění.

12. Rodinná politika – vymezení a typy rodinné politiky, rodinné chování u nás a v Evropě, II. demografický přechod, opatření státu na podporu rodiny.
13. Bytová politika – úloha státu, nástroje bytové politiky, modely bytových systémů, sociální bydlení, problém segregace.

Zakončení kurzu:

- splnění povinné četby – odevzdání písemných rešerší textů vždy do stanoveného data do Informačního systému MU
- zkouška – písemný vědomostní test cca 45 min.

Literatura ke studiu:

- Krebs, V. a kol. 2005. *Sociální politika*. Praha: ASPI, a.s. ISBN 80-7357-050-5
- Tomeš, I. 1996. *Sociální politika. Teorie a mezinárodní zkušenost*. Praha: Socioklub. ISBN 80-902260-0-0
- Večeřa, M. 1996. *Sociální stát. Východiska a přístupy*. Praha: Slon. ISBN 80-85850-16-8
- Mareš, P. 1998. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Praha: Slon.
- Keller J. 2005. *Soumrak sociálního státu*. Praha: Slon. ISBN 80-86429-41-5
- Geremek, B. 1999. *Slitování a šibenice. Dějiny chudoby a milosrdenství*. Argo. ISBN 80-7203-228-3
- Murray Ch. 1998. *Příliš mnoho dobra*. Praha: Sociologické nakladatelství. ISBN 80-85850-55-9
- Potůček, M. 1995. *Sociální politika*. Praha: SLON.

Internetové stránky:

- www.mpsv.cz
- www.cssz.cz
- www.czso.cz
- www.esfcr.cz
- www.socialnipece.brno.cz

Zákony:

- Zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti
- Zákon č. 262/2006 Sb. zákoník práce
- Zákon č. 582/1991 Sb. o organizaci a provádění sociálního zabezpečení
- Zákon č. 589/1992 Sb. o pojistném na sociální zabezp. a příspěvku na státní pol. zam.
- Zákon č. 100/1988 Sb. o sociálním zabezpečení
- Zákon č. 187/2006 Sb. o nemocenském pojištění
- Zákon č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění
- Zákon č. 117/1995 Sb. o státní sociální podpoře
- Zákon č. 110/2006 Sb. o životním a existenčním minimu
- Zákon č. 111/2006 Sb. o pomoci v hmotné nouzi
- Zákon č. 108/2006 Sb. o sociálních službách
- Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách